

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ**  
**МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ**

***ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ***  
***Міжнародної науково-практичної***  
***онлайн-конференції***

***«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ:***  
***ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»***

***09-10 листопада 2023 року***

**м. Запоріжжя**  
**2023**

*Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Посвідчення № 337 від 04 липня 2023 року).*

#### **ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:**

**Колесник Юрій Михайлович** – голова оргкомітету, ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

**Туманський Валерій Олексійович** – співголова, проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

**Авраменко Микола Олександрович** – співголова, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

**Моргунова Світлана Андріївна** – співголова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.

**Рагіна Жанна Михайлівна** – секретар, декан І міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.

**Васецька Лариса Іванівна** – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

**Гейченко Катерина Іванівна** – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

**Гриценко Ольга Вікторівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

**Литвиненко Ніна Павлівна** – завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор філологічних наук, професор.

**Соловійова Ольга Володимирівна** – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

**Дмитрієв Вадим Сергійович** – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

**Реутська Яна Анатоліївна** – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

**Пишнограєв Юрій Миколайович** – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

**Притула Віктор Анатольович** – керівник Центру комп'ютерних технологій.

#### **А 43      Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.**

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеріалу відповідальність несуть автори тез.

# ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ

**Олена Коваль**

*викладач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету імені О.О. Богомольця*

**Вступ.** Професійна діяльність лікаря та його мовна поведінка особливо важливі під час встановлення контакту з пацієнтом та безпосередньо впливають на результати лікування. Саме тому високий рівень володіння українською мовою для іноземних студентів-стоматологів є не лише запорукою отримання гідного рівня професійних знань та умінь, а й сам по собі є важливою професійною якістю. Адже у процесі навчання та клінічної практики необхідно спілкуватися із україномовними пацієнтами, налагоджувати із ними контакт. Для цього важливими є вміння розуміти мову носія, вести із ним діалог, досягати довіри у стосунках із хворим.

**Мета:** висвітлення особливостей формування професійно-комунікативної компетентності іноземних студентів-стоматологів на заняттях з української мови як іноземної.

Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців, зокрема майбутніх лікарів, має важливе значення, оскільки лікар перебуває у постійному безпосередньому контакті з пацієнтами та їх рідними, що передбачає наявність у нього високого рівня умінь спілкуватися, знаходити потрібні слова, виявляти толерантність та емпатію, бути емоційно виваженою людиною [2].

Сфера діяльності лікаря-стоматолога не обмежується лише професійними знаннями та умінями. Під час прийому пацієнта на етапі з'ясування скарг, встановлення діагнозу та призначення подальшого лікування спеціалістові знадобиться високий рівень компетенцій, що являє собою комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для вирішення комунікативних задач та визначає його майбутню фахову майстерність.

Професійно-комунікативна компетентність є невід'ємною частиною професійної діяльності індивіда, бо саме вона відображає особистісні якості та властивості фахівця, за допомогою яких він самостійно й ефективно реалізовує завдання професійної діяльності, в тому числі ті, що пов'язані з діями інших людей. Сформованість цієї компетентності у фахівця свідчить про його теоретичну та практичну готовність до здійснення ефективної професійної діяльності в певній галузі, що вимагає встановлення регулярних комунікативних контактів з іншими співробітниками. Зокрема невід'ємними атрибутами цієї компетентності є готовність визначати оптимальні шляхи колективного досягнення поставлених цілей, умінь успішно працювати з іншими людьми, розробляючи колективні рішення й реалізуючи найкращі з них на практиці [4].

Проблему формування професійного мовлення лікаря досліджували Н. Литвиненко, Л. Богданова, І. Дроздова, А. Вардянян, І. Гуменна, В. Лапіна, М. Лісовий, І. Мельничук, С. Поплавська, І. Черних, В. Юкало та ін., питання професійної комунікації іноземних студентів-медиків розглядали З. Бакум, Л. Васильєва, К. Гейченко, С. Костюк І. Кочан, З. Мацюк, В. Ніколаєнко, О. Пальчикова, Ж. Рагіна, Н. Ушакова, М. Цуркан тощо.

У процесі формування серед іноземних студентів професійно-комунікативних компетенцій постає чимало питань, наприклад, якою має бути структура заняття та з чого його краще розпочати.

Вважаємо за доцільне починати заняття з фонетико-артикуляційних вправ, відпрацювань правильної вимови термінологічної лексики. На цьому етапі пропонуємо студентам прослухати і повторити лексику до теми заняття та правильно розставити наголоси. Словник до теми: *рот, щелепа, вилиця, губа, щока, коронка, шийка, корінь, емаль, дентин, цемент, пародонт, прикус, пульпа, стоматит, кровоточивість, ковтати, полоскати, відкушувати, пережовувати.*

Також доцільно зупинитися на вивченні нових фраз, що сприяє кращому засвоєнню та

запам'ятовуванню моделей наукового стилю мовлення: *ротова порожнина, стоматологічний бор, верхня губа, нижня губа, уражений зуб, зміщення зубів, гострий карієс зуба, запалення пульпи зуба, відхилення прикусу, перелом щелепи, запалення язика.*

Серед практичних навичок слід приділяти увагу граматичним вправам на основі поданої нової лексики за таким алгоритмом:

1. Провідміняти дієслова: *пережовувати, ковтати, знеболювати, полоскати.*
2. Утворіть прикметники від іменників: *міміка, слина, ніс, рот, щелепа, вилиця, зуб, хірург, анестезіолог, ортодонт, ортопед.*
3. Утворити форму множини іменників: *корінь, ікло, моляр, ніс, пломба, скальпель, губа.*
4. Поставити іменники в дужках у правильну відмінкову форму, утворивши словосполучення: *корінь (зуб), запалення (слизова оболонка), руйнування (тканини зуба), біль у (щелепа), щілини між (зуби)* [1, 3].

**Висновки.** Отже, вивчення студентами медичних ЗВО української мови як іноземної є невід'ємною складовою формування професійно-комунікативної компетентності студентів-стоматологів, а також особистості висококваліфікованого спеціаліста у сфері стоматології. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в необхідності розкриття особливостей ведення діалогічного мовлення та вживання імперативних висловлювань для формування професійно-комунікативних вмінь та навичок а уроках української мови як іноземної у майбутніх стоматологів.

#### **Література**

1. Литвиненко Н. П., Місник Н. В. Медицина в термінах і визначеннях. К.: Книга-плюс, 2015. 304 с.
2. Риндіна Н.Г. Розвиток комунікативної компетентності іноземних студентів у вищих медичних навчальних закладах / Н.Г. Риндіна, М.Ю. Котелюх // Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференцзв'язку): матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора чл.-кор. НАМН України, проф. Л. Я. Ковальчука, Тернопіль 21-22 травня 2015 р. / Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського. Тернопіль: ТДМУ, 2015. С. 563-567.
3. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків: Кн. 2. Основи професійного мовлення/ С.М. Луцак, А.В. Ільків, О.І. Криницька та ін.; за ред. С.М. Луцак. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 456 с.
4. Шломенко О.Б. Про професійно-комунікативну компетентність сучасного фахівця. URL: [http://www.rusnauka.com/35\\_OINBG\\_2010/Pedagogica/76269.doc.html](http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Pedagogica/76269.doc.html).

### **ЗОВНІШНЯ МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ**

**Надія Коновальчук**

*старший викладач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету*

**Вступ.** В основі будь-якої діяльності людини, навчання зокрема, лежить сукупність мотивів (стимулів), що спонукають до дії та досягнення поставленої мети, тобто мотивація, яка є однією з «головних умов реалізації навчально-виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку інтелекту, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому» [3, с.127]. Проте в умовах сучасного освітнього процесу часто не проводиться діагностика первинної мотивації студента, що негативно позначається на виборі навчальних стратегій та результатах якості знань загалом.